

Beoordelingskader hbo masteropleidingen

Versie 2009

INLEIDING

Het NVAO¹ – “Beoordelingskader bestaande opleidingen hoger onderwijs” bevat de onderwerpen en de facetten waarop een VBI² zich bij de beoordeling van een hbo masteropleiding moet richten, alsmede de criteria aan de hand waarvan een VBI moet bepalen of de basiskwaliteit van de betreffende opleiding voldoende is. Hobéon Certificering heeft de NVAO-criteria nader geconcretiseerd in ‘indicatoren’: Beoordelingskader hbo masteropleidingen.

BEOORDELING

In termen van beoordeling hinkt het NVAO – Accreditatiekader op twee gedachten.

Het kwaliteitsonderzoek dat moet leiden tot een beslissing een opleiding al dan niet te accrediteren is gericht op het vaststellen of een opleiding voldoet aan de basiskwaliteitseisen zoals opgenomen in het NVAO-kader. Dat is dan ook de reden waarom op het niveau van de Onderwerpen (Doelstellingen, Programma, Personeel, Voorzieningen, Interne Kwaliteitszorg en Resultaten) het kwaliteitsonderzoek uitsluitend leidt tot de constatering ‘voldoet aan de basiskwaliteitseisen’ of ‘voldoet niet aan de basiskwaliteitseisen’. Anders gezegd, ‘voldoende’ of ‘onvoldoende’.

Binnen elk van de zes onderwerpen onderscheidt de NVAO een aantal facetten. Op dit niveau kan de beoordeling nader worden gedifferentieerd in ‘goed’ en ‘excellent’, zonder dat dit overigens in de beoordeling op onderwerpniveau zichtbaar wordt. Anders gezegd, zouden alle facetten van een bepaald onderwerp als ‘excellent’ worden beoordeeld, dan nog scoort het betreffende onderwerp ‘voldoende’.

Hoe dit ook zij, het feit dat facetten open staan voor een beoordeling ‘goed’ of ‘excellent’, stelt Hobéon voor de vraag op basis van welke observaties en met gebruikmaking van welke (additionele) criteria een facet in aanmerking komt voor een beoordeling ‘goed’ of ‘excellent’.

Voldoende of goed³

Hobéon werkt niet met afvink lijstjes, dus een kwantitatieve benadering (bij een x aantal plusjes is de score ‘voldoende’ en bij een x+y aantal plusjes is de score ‘goed’.) is niet aan de orde.

Hobéon kiest voor de volgende twee parallelle benaderingen:

1. Het auditteam besluit bij elk NVAO-criterium of de wijze waarop de opleiding aan het betreffende criterium beantwoordt, hem aanleiding geeft tot commentaar.
  - indien het auditteam geen aanleiding ziet tot commentaar, dan scoort het betreffende facet ‘voldoende’;
  - indien het auditteam aanleiding ziet tot commentaar (bijzondere elementen die hem via benchmarking of anderszins zijn opgevallen), dan scoort het facet ‘goed’.
2. Het auditteam constateert, dat de opleiding aan extra (d.i. buiten het NVAO-kader vallende) criteria voldoet. In dat geval scoort het betreffende onderdeel ‘goed’. In het Hobéon beoordelingskader zijn die extra criteria vertaald naar *cursief* weergegeven indicatoren.

Overigens speelt bij deze benadering het timmermansoog ook een rol.

---

¹ NVAO: Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie

² VBI: Visiterende en Beoordelende Instantie.

³ De beoordelingen ‘onvoldoende’ en ‘excellent’ blijven hier buiten beschouwing.

ONDERWERPEN EN FACETTEN

Onderwerp 1: Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen

Facet 1.2. Niveau master

Facet 1.3. Oriëntatie hbo

Onderwerp 2: Programma

Facet 2.1. Eisen hbo

Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma

Facet 2.3. Samenhang programma

Facet 2.4. Studielast

Facet 2.5. Instroom

Facet 2.6. Duur

Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Facet 2.8. Beoordeling en toetsing

Onderwerp 3: Inzet van personeel

Facet 3.1. Eisen hbo

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

Onderwerp 4: Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

Facet 4.2. Studiebegeleiding

Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Onderwerp 6: Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

Facet 6.2. Onderwijsrendement

Onderwerp 1: Doelstellingen opleiding NVAO	Indicatoren⁴ Hobéon
Facet 1.1: Domeinspecifieke eisen	Kern is: beroepsprofiel en de legitimering ervan.
1.1.1. De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied / discipline en/of beroepspraktijk).	<p>a Eindkwalificaties zijn werkvelddekkend en corresponderen met de taken en verantwoordelijkheden van een <u>zelfstandige en/of leidinggevend</u> beroepsbeoefenaar.</p> <p>b De eindkwalificaties weerspiegelen de vereiste competenties van een beroepsbeoefenaar werkend in <u>multidisciplinaire settings</u>.</p> <p>c De eindkwalificaties weerspiegelen de vereiste competenties van een beroepsbeoefenaar die <u>toegepast onderzoek</u> verricht.</p> <p>d De eindkwalificaties weerspiegelen de vereiste competenties van een beroepsbeoefenaar werkend in <u>internationale settings</u>.</p> <p>e Opleiding betreft het relevante beroepenveld en verwante opleidingen bij opstellen van de eindkwalificaties.</p> <p>f Het relevante beroepenveld heeft de eindkwalificaties gevalideerd.</p> <p>d De opleiding actualiseert periodiek de eindkwalificaties.</p> <p>e <i>De opleiding heeft een eigen visie op ontwikkelingen en probleemstellingen in het relevante beroepenveld en deze visie komt tot uitdrukking in de eindkwalificaties.</i></p> <p>f <i>De eindkwalificaties zijn internationaal gevalideerd.</i></p> <p>g <i>De opleiding betreft domeingerelateerde onderzoeksinstellingen bij het opstellen van de eindkwalificaties.</i></p>
Facet 1.2: Niveau master	Reikwijdte en complexiteit.
1.2.1. De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een Master.	<p>a De eindkwalificaties hebben de reikwijdte en complexiteit waar de vijf Dublin Descriptoren (of vergelijkbare internationale referenties) naar verwijzen. <u>Kernwoorden</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kennis en inzicht overtreffen en/of verdiepen de bachelor kennis - toepassing kennis en inzicht: onbekende omstandigheden en brede context; omgaan met complexe materie - oordeelsvorming: omgaan met onvolledige/bepaalde informatie; rekening houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden - communicatie: conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen ondubbelzinnig kunnen overdragen - leervaardigheden: 'klaar' voor vervolgstudie met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.
Facet 1.3: Oriëntatie hbo	Redundant.
1.3.1. De eindkwalificaties van de opleiding zijn mede ontleend aan de door (of in samenspraak met) het relevante beroepenveld opgestelde beroepsprofielen en/of beroepscompetenties.	<p>Dit facet kent twee dimensies:</p> <p>a <u>Hoger</u> onderwijs: zie indicatoren bij facet 1.2.</p> <p>b <u>Beroeps</u>onderwijs: zie indicatoren bij facet 1.1.</p>
1.3.2. De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij het niveau van een zelfstandig en/of leidinggevend beroepsbeoefenaar in het relevante beroepenveld dan wel bij het niveau van 'het functioneren in een multidisciplinaire omgeving', waarvoor de betreffende opleiding vereist of dienstig is.	Zie facet 1.1. onder a en b.

⁴ Indicatoren in *cursief* zijn additioneel en vormen de basis voor een beoordeling 'goed'.

Onderwerp 2: Programma NVAO	Indicatoren Hobéon
Facet 2.1: Eisen hbo	Kern: interactie met werkveld
2.1.1. Kennisontwikkeling van studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroepspraktijk ontwikkeld studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk en/of (toegepast) onderzoek.	<p>a De gebruikte vakliteratuur is internationaal, actueel, relevant, werkvelddekkend en op masterniveau. Een niveau dat bijvoorbeeld blijkt uit <u>diepgang en/of breedte</u> van de daarin gepresenteerde materie.</p> <p>b Het studiemateriaal (cases, project- en/of onderzoeksopdrachten e.d.) is actueel, relevant en op masterniveau. Een niveau dat bijvoorbeeld blijkt uit de <u>complexiteit</u> van de opdrachten.</p> <p>c Het opleidingsprogramma voorziet in leeromgevingen waarbinnen de student in direct contact komt met de beroepsbeoefenaren & -praktijk.</p> <p>d <u>Toegepast onderzoek</u> is structureel onderdeel van het opleidingsprogramma.</p> <p>e <i>Buitenlandse traineeships zijn onderdeel van de opleiding.</i></p>
2.1.2. Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied / de discipline.	<p>a De opleiding onderhoudt structurele contacten met het <u>internationale</u> werkveld en dat leidt op programmaniveau tot concrete input vanuit dat werkveld.</p> <p>b Opdrachten⁵ die de actuele ontwikkelingen en/of probleemstellingen in het vakgebied reflecteren, spelen een substantiële rol in het opleidingsprogramma.</p> <p>c De opleiding onderhoudt structurele contacten met <u>onderzoeksinstellingen</u> en (andere) kenniscentra en dat leidt op programmaniveau tot concrete input.</p> <p>d Het lectoraat is actief betrokken bij programmaontwerp en/of – uitvoering.</p>
2.1.3. Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk.	<p>a Het opleidingsprogramma voorziet in werkvormen⁶ met behulp waarvan studenten getraind worden in de vereiste generieke beroepsvaardigheden.</p> <p>b Het opleidingsprogramma voorziet in werkvormen⁶ met behulp waarvan studenten getraind worden in de vereiste specifieke beroepsvaardigheden.</p> <p>c Werkervaring (cases, dilemma's) van studenten vormen mede de input voor het programma.</p>
Facet 2.2: Relatie doelstellingen – inhoud programma	Kern: de inhoud van opleidingsprogramma.
2.2.1. Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.	<p>a De leerdoelen van de programmaonderdelen corresponderen telkens met de betreffende eindkwalificaties.</p> <p>b Qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen bestrijkt het totaal aan leerdoelen <u>alle</u> eindkwalificaties.</p>
2.2.2. De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.	<p>a De leerdoelen corresponderen met de inhoud van de daaraan voorafgaande scholing/training.</p> <p>b De opleiding heeft de leerdoelen geoperationaliseerd in termen van meetbaar gedrag en/of 'product'.</p>
2.2.3. De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.	<p>a Inhoud en werkvorm van elk programmaonderdeel zijn zodanig, dat het realiseren van elk leerdoel voor studenten haalbaar is.</p>

⁵ Bijvoorbeeld: cases, projecten en traineeships, afstudeeropdrachten.

⁶ Bijvoorbeeld: practica en praktijksimulaties.

Facet 2.3: Samenhang programma	Kern: interne cohesie.
2.3.1. Het studieprogramma is inhoudelijk samenhangend.	<p>a De verschillende programmaonderdelen kennen een horizontale samenhang: parallelle programmering van elkaar ondersteunende programmaonderdelen.</p> <p>b De successieve programmaonderdelen kennen een verticale opbouw: de opdrachten en leerdoelen komen telkens terug, maar in een opklimmende reeks van complexiteit en reikwijdte.</p> <p>c De samenhang tussen het binnen- en buitenschools leren is zichtbaar in (i) programmatische voorbereiding, (ii) periodieke tussentijdse terugkoppeling en (iii) programmatische follow-up. Zie ook onder facet 2.1.3. sub c.</p>
Facet 2.4: Studielast	Aandacht voor voortgangsbelemmerende factoren.
2.4.1. Het programma is studeerbaar doordat studievoortgang belemmerende factoren zoveel mogelijk worden weggenomen.	<p>a Per programmaonderdeel (inclusief het buitenschools deel) is de studielast vastgesteld in termen van ec's.</p> <p>b De spreiding van de studielast is evenwichtig. (Dit impliceert ook: spreiding van toetsperioden.)</p> <p>c De opleiding evalueert per programmaonderdeel de vastgestelde studielast.</p> <p>d De hierboven bedoelde evaluaties zijn ook gericht op het identificeren van studiebelemmerende factoren en leiden, indien nodig, tot het treffen van remediërende maatregelen ten behoeve van de student en/of tot her-schikkende maatregelen op programmaniveau.</p>
Facet 2.5: Instroom	Startniveau en instroom procedure.
2.5.1. Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten: bachelor kwalificatie en eventueel (inhoudelijke) selectie.	<p>a Het startniveau sluit aan op het eindniveau van de verschillende instroomcohorten. Cohorten met en cohorten zonder ervaring in de relevante beroepspraktijk.</p> <p>b De opleiding kent voorzieningen om eventuele deficiënties bij studenten weg te werken.</p> <p>c De opleiding kent een intakeprocedure voor specifieke instroomcohorten leidend tot besluitvorming m.b.t. vrijstellingen.</p>
Facet 2.6: Duur	Attentie: aantal ec's voor buitenschoolse component!
2.6.1. De opleiding voldoet aan de formele eis m.b.t. de omvang van het opleidingsprogramma van ten minste 60 ec's.	<p>a De opleiding heeft per (binnen- en buitenschools) programmaonderdeel de omvang gedefinieerd in ec's en de omvang van alle programmaonderdelen tezamen bedraagt ten minste 60 ec's.</p> <p>Nota bene: criterium 2.6.1. is geen criterium, maar een <i>wettelijke</i> vereiste.</p>
Facet 2.7: Afstemming tussen vormgeving en inhoud	Kernvraag: past de werkwijze bij de aard van de eindkwalificaties?
2.7.1. Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen.	<p>a Het didactisch concept voorziet in onderwijsleervormen die passen bij de in de eindkwalificaties opgenomen generieke en beroepsspecifieke eisen.</p> <p>b Het didactisch concept is in het opleidingsprogramma ingebed.</p> <p>c De opleiding heeft haar didactisch concept expliciet beschreven.</p>
2.7.2. De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.	a Uit de inrichting van het opleidingsprogramma blijkt, dat de werkwijze van docenten en studenten telkens correspondeert met een bepaalde onderwijsleervorm.

Facet 2.8: Beoordeling en toetsing	Aandacht voor: onafhankelijkheid, deskundigheid en bevoegdheid (!) van de examencommissie.
2.8.1. Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.	<p>a De relatie tussen toetsvorm en leerdoel is inzichtelijk: toetsvorm correspondeert telkens met leerdoel.</p> <p>b De opleiding borgt de technische kwaliteit (validiteit, betrouwbaarheid, objectiviteit) van toetsen en de consistentie van de beoordelingsgrondslag.</p> <p>c De positie en bevoegdheid van de examencommissie corresponderen met haar kwaliteitsbewakende functie.</p> <p>d Het beoordelings- en toetsingssysteem voorziet in leer-effectieve feedback naar studenten.</p> <p>e Docenten zijn geschoold in de techniek van toetsen en beoordelen.⁷</p> <p>f Externe beoordelaars: het beroepenveld is actief betrokken bij de beoordeling van studenten. Bijvoorbeeld in het kader van afstudeeropdrachten.</p> <p>g De externe beoordelaars zijn op de hoogte van de toetsings- methoden en beoordelingscriteria.</p> <p>h Het beoordelings- en toetsingssysteem kent een procedure van bezwaar en beroep.</p> <p>i De opleiding heeft planning, procedures, methoden, vereisten en criteria m.b.t. beoordeling en toetsing expliciet beschreven.</p> <p>j Beoordelingscriteria bij externe (afstudeer)opdrachten worden opgesteld in samenspraak met het werkveld.</p> <p><i>l Studenten worden actief betrokken bij de beoordeling van medestudenten. (Student peer-assessment.)</i></p>
Onderwerp 3: Inzet van personeel NVAO	Indicatoren Hobéon
Facet 3.1: Eisen hbo	Docenten hebben gedegen kennis van het werkveld en dat blijkt ook uit het programma.
3.1.1. Het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk.	<p>a Docenten onderhouden een professioneel internationaal relatienetwerk binnen het voor de opleiding relevante beroepenveld.</p> <p>b Het onder a bedoelde netwerk wordt ingezet t.b.v. bijvoorbeeld: programma-uitvoering, beoordeling en toetsing, programma-evaluatie, interne kwaliteitszorg.</p> <p>c De opleiding stelt kwaliteitseisen aan externe begeleiders om het masterniveau zeker te stellen.</p> <p>d Een overgrote deel van het docentencorps</p> <ul style="list-style-type: none"> - is ook werkzaam in het relevante beroepenveld - participeert in contractactiviteiten - participeert in de kenniskring van het Lectoraat - participeert in internationale verbanden
Facet 3.2: Kwantiteit personeel	Capaciteit voor uitvoering, ontwikkeling, innovatie.
3.2.1. Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen.	<p>a De docentformatie is (ook in vergelijking met verwante opleidingen) voldoende om het opleidingsprogramma (coördinatie, onderwijs, begeleiding) uit te voeren.</p> <p>b De totale personeelsformatie voorziet in voldoende capaciteit t.b.v. de onderwijsondersteunende processen.</p> <p>c De opleiding zet voldoende capaciteit in voor innovatie.</p> <p>d De opleiding zet voldoende capaciteit in t.b.v. contractactiviteiten / onderzoek.</p>

⁷ Het gaat hier om: klassieke kennistoetsen, ('product')beoordelingen en assessments.

Facet 3.3: Kwaliteit personeel	Het gaat hier om: <i>vakkennis</i> en <i>docentkwaliteit</i>.
3.3.1. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.	<p>a De opleiding heeft zicht op de aanwezige en vereiste expertise / competenties van docenten, leidend tot een kwalitatief formatieplan.</p> <p>b Uit CV's docenten blijkt, dat zij voldoende geschoold zijn om hun discipline op masterniveau te onderwijzen.</p> <p>c De opleiding borgt de kwaliteit van haar docenten (via haar aannamebeleid/selectiecriteria en via scholing / training).</p> <p>d Periodiek voert de opleiding functionerings- & en beoordelingsgesprekken, waarvan de (schriftelijk vastgelegde) afspraken worden uitgevoerd.</p> <p>e Een substantieel deel van het docentencorps</p> <ul style="list-style-type: none"> - publiceert in vakbladen of anderszins en/of - is actief in beroepsverenigingen e.d. en/of - is buiten de school actief als trainer, gastspreker e.d.
Onderwerp 4: Voorzieningen NVAO	Indicatoren Hobéon
Facet 4.1: Materiële voorzieningen	Huisvesting en infrastructuur.
4.1.1. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.	<p>a De ruimtelijke voorzieningen zijn geschikt voor de uitvoering van het totale palet aan werkvormen (individueel, hoor- en werkcolleges, practica, groepswork, praktijksimulaties, studiebegeleiding e.d.).</p> <p>b De materiële voorzieningen (ICT, mediatheek, beroepsspecifieke apparatuur & instrumentarium e.d.) zijn up-to-date.</p> <p>c De opleiding ziet erop toe, dat de materiële voorzieningen op de buitenschoolse (leer)werkplek toereikend zijn om het programma te realiseren.</p> <p>d De opleiding heeft kwaliteitseisen opgesteld waaraan de materiële & ruimtelijke infrastructuur moet voldoen om een passende uitvoering van het programma mogelijk te maken.</p> <p>e De opleiding heeft inzicht in de eisen / wensen van personeel en studenten t.a.v. materiële en ruimtelijke infrastructuur.</p> <p>f <i>De opleiding maakt structureel gebruik van geavanceerde (specifieke) materiële voorzieningen van bedrijven/organisaties uit het werkveld of anderszins.</i></p>
Facet 4.2: Studiebegeleiding	Master niveau: eerder 'volgen' dan begeleiden'.
4.2.1. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan de studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang.	<p>Gelet op de reeds aanwezige competenties van de studenten en gelet op het feit, dat een master opleiding opleidt tot zelfstandige en/of leidinggevende functies, zal in een master opleiding in de 'studiebegeleiding' het accent gelegd worden bij het initiatief van de student. Het is in dit verband dan ook beter te spreken over 'volgen' in plaats van 'begeleiden'.</p> <p>a De opleiding gebruikt een volgsysteem dat (i) tijdig studievertraging en de oorzaken daarvan signaleert, (ii) remediërende afspraken met betrokkenen mogelijk maakt en (iii) de uitvoering van die afspraken volgt.</p>
4.2.2. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan de studenten sluiten aan bij de behoefte van de studenten.	a De opleiding zet ten behoeve van de informatievoorziening voldoende communicatiemiddelen /-media in.

Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg NVAO	Indicatoren Hobéon
Facet 5.1: Evaluatie resultaten	Het gaat hier om het <i>systematisch</i> inzetten van feedback instrumenten.
5.1.1. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	<p>a De opleiding voert periodiek evaluaties uit, leidend tot (i) een oordeel over de gerealiseerde kwaliteit t.o.v. de beoogde kwaliteit, (ii) definiëring van de sterke en zwakke punten, (iii) het vaststellen van verbetermaatregelen.</p> <p>b Bedoelde periodieke evaluaties hebben ten minste betrekking op alle NVAO-onderwerpen en facetten.</p> <p>c De opleiding kent een klachtenregeling t.b.v. personeel, studenten en externe bij de opleiding betrokken partijen en gebruikt de informatie / feedback die zij aldus verkrijgt, als onderdeel van haar kwaliteitszorg.</p> <p>d De opleiding (de hogeschool) voert periodiek integrale audits uit door geschoolde auditoren.</p>
Facet 5.2: Maatregelen tot verbetering	Zijn de effecten van evaluaties zichtbaar?
5.2.1. De uitkomsten van periodieke evaluaties van de opleiding vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen.	<p>Indien analyse van de uitkomsten van de evaluaties daartoe aanleiding geeft.</p> <p>a De opleiding voert n.a.v. de uitkomsten van de evaluaties systematisch verbetermaatregelen uit en volgt de voortgang ervan.</p> <p>b De opleiding stelt voldoende middelen (tijd, menskracht, budget) beschikbaar om uitvoering van verbetermaatregelen mogelijk te maken.</p> <p>c De planning van de verbetermaatregelen kent een heldere prioriteitstelling.</p>
Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	Kwalitatieve feedback van <i>alle</i> belanghebbenden.
5.3.1. Medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld zijn actief betrokken bij de interne kwaliteitszorg van de opleiding.	<p>a Docenten, studenten, alumni en (andere) vertegenwoordigers uit het beroepenveld worden systematisch betrokken bij de evaluaties.</p> <p>b De opleiding informeert betrokken partijen tijdig en systematisch over de wijze waarop de opleiding de resultaten van de evaluaties 'gebruikt' in de verdere ontwikkeling / verbetering van de opleiding.</p>

Onderwerp 6: Resultaten NVAO	Indicatoren Hobéon
Facet 6.1: Gerealiseerd niveau	Niveau in relatie tot doelstellingen in Onderwerp 1
<p>6.1.1. De gerealiseerde eindkwalificaties zijn qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen in overeenstemming met de nagestreefde eindkwalificaties.</p>	<p>a De opleiding toetst aan de hand van informatie, verkregen van alumni en het relevante beroepenveld periodiek en op systematische wijze, of de gerealiseerde eindkwalificaties overeenkomen met de door het beroepenveld gewenste kwalificaties.</p> <p>b Het beroepenveld is actief betrokken bij de beoordeling van afstudeerwerkstukken.</p> <p>c De afstudeerwerkstukken zijn beroepsgeoriënteerd, actueel en relevant en in hun probleemstelling complex. De werkstukken laten zien dat de afgestudeerden beschikken over ten minste</p> <ul style="list-style-type: none"> - brede en diepgaande kennis - het vermogen complexe onderwerpen/vraagstukken te analyseren - het vermogen op methodologisch verantwoorde wijze onderzoek te verrichten - het vermogen tot zelfstandig werken - het vermogen bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van het beroep.
Facet 6.2: Onderwijsrendement	Percentage instromers dat binnen de vastgestelde opleidingsduur afstudeert.
<p>6.2.1. Er zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met andere relevante opleidingen.</p>	<p>a De opleiding hanteert streefcijfers voor de lange termijn en leidt daar haalbare streefcijfers voor de korte termijn van af.</p>
<p>6.2.2. Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers.</p>	<p>a De opleiding analyseert het gerealiseerde rendement t.o.v. de streefcijfers en verbindt aan haar analyse een aanpak tot realisering van de streefcijfers.</p> <p>b Indien de opleiding haar streefcijfers realiseert, stelt zij haar streefcijfers naar boven bij.</p> <p>c <i>Streefcijfers zijn ambitieus en worden gerealiseerd.</i></p>